

2. ದಾಳಿಂಬೆ ತೋಟವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುವುದು, ರೋಗ ಪೀಡಿತ ಎಲೆ, ಕಾಂಡ ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸುಡಬೇಕು.
3. ಚಾಟಿನಿ ಮಾಡುವಾಗ ಚಾಟಿನಿಯ ಕತ್ತರಿಯನ್ನು (25 ಮಿ.ಲೀ. /ಪ್ರತಿ ಲೀ. ನೀರಿಗೆ) ಸೊಡಿಯಂ ಹೈಪೋಕ್ಲೋರೈಡ್ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಚಾಟಿನಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.
4. ಚಾಟಿನಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಎಲೆಗಳ ಸೋಂಕನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಶೇ. 1ರ ಬೋರ್ಡೋ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವುದು. ನಂತರ ಇಥ್ರೇಲ್ (2-2.5 ಮಿ. ಲೀ. /ಪ್ರತಿ ಲೀ. ನೀರಿಗೆ) ಅನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಎಲೆ ಉದುರಿಸಬೇಕು. ಉದುರಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು.
5. ಭೂಮಿಯ ಮೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಅಳಿದುಳಿದ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬ್ಲೀಚಿಂಗ್ ಪೌಡರ್ (20-25ಕೆ.ಜಿ./ಹೆ.) ಅನ್ನು ಧೂಳಿಕರಿಸಬೇಕು.
6. ಚಾಟಿನಿ ನಂತರ ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಗಿಡದ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಸ್ಟೆಪ್ಪೋಸ್ಟ್ರೀಕ್ಲೀನ್ (0.5 ಗ್ರಾಂ) ಅಥವಾ ಬ್ರೋಮೋಪಾಲ (0.5 ಗ್ರಾಂ) ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ಆಕ್ಸಿಕ್ಲೋರೈಡ್ (3ಗ್ರಾಂ) ಪ್ರತಿ ಲೀ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸಬೇಕು. ಲೇಪನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಕೆಂಪು ಹುರುಮಂಜು ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು.
7. ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ರೋಗದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರೋಮೋಪಾಲ (ಬ್ಯಾಕ್ಟರಿನಾಶಕ್) 0.5 ಗ್ರಾಂ ಅಥವಾ ಸ್ಟೆಪ್ಪೋಸ್ಟ್ರೀಕ್ಲೀನ್ (0.5 ಗ್ರಾಂ) ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ಆಕ್ಸಿಕ್ಲೋರೈಡ್ (3ಗ್ರಾಂ) ಪ್ರತಿ ಲೀ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪರಿಸಬೇಕು.
8. ಪ್ರತಿ ಜೀವನಾಶಕದ ಸಿಂಪರಣೆಯ (ದುಂಡಾಣು ನಾಶಕ) ನಂತರ, ಸತುವಿನ ಸಲ್ಫೇಟ್ 1 ಗ್ರಾಂ. ಮ್ಯಾಂಗ್ನೀಶಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ್ 1 ಗ್ರಾಂ. ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ್ 1 ಗ್ರಾಂ ಮತ್ತು ಬೋರಾನ್ 1 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು.
9. ಸ್ಯುಡೋಮೋನಾಸ್ ಫ್ಲೂರೇಸೆನ್ಸ್ 10 ಮಿ. ಲೀ. ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ ಅಥವಾ ಫಾಸ್ಪೋರಿಕ್ ಅಸಿಡ್ 2 ಮಿ.ಲೀ. ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ಗೆ ಅಥವಾ ಕ್ಯಾಪ್ಟಾನ್ 2 ಗ್ರಾಂ./ಲೀ. ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.
10. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ಹತೋಟಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ರೋಗವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.
1. ಫ್ರೀಫ್ಸ್ ನುಸಿ: ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳ ರಸ ಹೀರುವುದರಿಂದ ಎಲೆಗಳು ಮುದುಡಿ ಒಣಗುವುದಲ್ಲದೆ ಕಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆರೆದು ರಸ ಹೀರುವುದರಿಂದ ಹೊರಮೈ ಒಣಗಿ ಒರಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಇದರ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ 0.3 ಮಿ.ಲೀ. ಥಯಮಿಥಾಕ್ಮಾಕ್ 25ಡಬ್ಲ್ಯು.ಜಿ ಅಥವಾ 2 ಮಿ.ಲೀ. ಡೈಮಿಥೋಯೆಟ್ ಅಥವಾ 0.25 ಮಿ.ಲೀ. ಇಮಿಡಕ್ಲೋಪ್ರೀಡ್ ಅಥವಾ 1 ಗ್ರಾಂ ಅಸಿಫೇಟ್ 75ಎಸ್.ಪಿ. ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

2. ದಾಳಿಂಬೆ ಕಾಯಿ ಕೊರಕ: ಇವು ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊರೆದು ತಿನ್ನುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ನಷ್ಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೀಡೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತ ಹಣ್ಣು ಕೊಳೆಯುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಇದರ ಹತೋಟಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ 1 ಮಿ.ಲೀ. ಡೈಲ್ಯಾಮೆಥ್ರೀನ್ 2.8ಇ.ಸಿ. ಅಥವಾ 0.4ಮಿ.ಲೀ. ಇಂಡಾಕ್ಲೋಕಾರ್ಬ್ 15.8ಇ.ಸಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

3. ಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹೀರುವ ಚಿಟ್ಟೆ: ಪತಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಮೊನಚಾದ ಉದ್ದನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಹಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರಗಳುಂಟಾಗಿ ಇಂತಹ ಹಣ್ಣುಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕೊಳೆತು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಈ ಪತಂಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಮರಿ ಹುಳುಗಳು ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಕಳೆಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ:

1. ಮರಿ ಹುಳುಗಳು ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಕಳೆಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ದಾಗಡಿ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಬೆಳೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
2. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ಪತಂಗಗಳನ್ನು ದೂರವಿಡಬಹುದು.
3. ದೀಪದ ಬಲೆಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪತಂಗಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು.
4. ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅಥವಾ ಕಾಗದದ ಚೀಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಇದರ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಹುದು.
5. ಕೀಟ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಸುಡಬೇಕು.
6. 2ಮಿ.ಲೀ. ಮೆಲಾಥಿಯಾನ್ ಮತ್ತು 200 ಗ್ರಾಂ ಕಬ್ಬಿನ ಮಳೆಯನ್ನು 2 ಲೀ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ, ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ 6 ರಿಂದ 7 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ 2 ರಿಂದ 3 ಹಣ್ಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು.

ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಇಳುವರಿ: ಗಿಡಗಳು ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 18ನೇ ತಿಂಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣು ಬಿಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 3ನೇ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಪಡೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆರ್ಥಿಕ ಇಳುವರಿಯನ್ನು 25 ರಿಂದ 30 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟರಿಗೆ 10 ರಿಂದ 13 ಟನ್ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

-----: **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ :-**-----
ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್.ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಸ್ವೇಷನ್ ರಸ್ತೆ, ಇಂಡಿ
ದೂರವಾಣಿ: (08359) 22566

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ
ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್.-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ
ಇಂಡಿ-586 209

ದಾಳಿಂಬೆ ಬೆಳೆಯ ಸುಧಾರಿತ ಬೇನಾಯ ಕ್ರಮಗಳು
ವಿಸ್ತರಣಾ ಹಸ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ-14
2018-19

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀಮತಿ ಹೀನಾ. ಎಮ್.ಎಸ್., ಡಾ. ಆರ್.ಬಿ. ನೆಗಲೂರ
ಡಾ. ಸವಿತಾ, ಬಿ., ಡಾ. ರವಿ, ವೈ
ಡಾ. ಸೈಯದ ಸಮೀನ ಅಂಜುಮ್, ಡಾ. ಸಂತೋಷ ಶಿಂಧೆ
ಕು. ಗೀತಾ, ಕು. ಚೈತ್ರಾ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಆರ್. ಬಿ. ನೆಗಲೂರ
ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಇಂಡಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಡಾ. ಎಸ್.ಬಿ. ಕಲಘಟಗಿ
ಸಹ ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ವಿಜಯಪುರ

ದಾಳಿಂಬೆ ಬೆಳೆಯ ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು

ದಾಳಿಂಬೆಗೆ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ದಂತ ಬೀಜ, ಕುಚಿಫಲ, ಲೋಹಿತ ಪುಷ್ಪಕ, ಮಧುಬೀಜ ವಂತಲೂ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿವೆ. ದಾಳಿಂಬೆಯ ತವರೂರು ಇರಾನ್. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗುಜರಾತ್, ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹಣ್ಣಿನ ಉಪಯೋಗಗಳು: ದಾಳಿಂಬೆ ಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಶರ್ಕರ ಪಿಷ್ಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾರು, ಸಸಾರಜನಕ, ಖನಿಜ ಪದಾರ್ಥ, ಜೀವಸತ್ವ ಸಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ತಾಜಾ ದಾಳಿಂಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸದಲ್ಲಿ ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಮತ್ತು ಫ್ರುಕ್ಟೋಸ್ ಇರುವುದರಿಂದ ದಣಿವಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ.

ಹವಾಗುಣ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ದ್ರತೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಳವಾದ ಕೆಂಪುಗೋಡು, ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಗೋಡು ಹಾಗೂ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ತಳಿಗಳು:

ಗಣೇಶ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ತಳಿ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣುಗಳು ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮೃದುಲ / ಅರಕ್ತ : ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಹೊರಮೈ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದು ಮೃದುವಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 150 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೇಸರ/ಭಾಗವ/ಸಿಂಧೂರ: ಸಿಹಿ ಸ್ವಾದವಿರುವ, ಮೃದು ಬೀಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣುಗಳು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದು ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರೂಬಿ: ಹಣ್ಣುಗಳು ಕಂದುಯುಕ್ತ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾಳುಗಳು ರಸಭರಿತವಾಗಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಮೃದುವಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜ್ಯೋತಿ: ಹಣ್ಣುಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಿದ್ದು, ಆಕರ್ಷಕ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮೃದು ಬೀಜವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಾಕಷ್ಟು ರಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಸಸಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ: ಕನಿಷ್ಠ 3 ವರ್ಷದ ಬಲಿತ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ರೋಗದ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರದ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಗೂಟ ಕಟ್ಟಿದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸಮಯ ಜೂನ್- ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ. ಗೂಟ ಕಟ್ಟಲು ಸ್ವಾಗಮ್ ಮಾಸ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಐ.ಬಿ.ಎ (5000 ಪಿ.ಪಿ.ಎಂ) ದ್ರಾವಣ ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ, ಗೂಟ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಗಿಡಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು: ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ಬಾರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚೌಕಾಕಾರ ಅಥವಾ ಆಯತಕಾರದ ವಿನ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆದು. ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಅಂತರ (4.5 x 4.5 ಮೀ) ದಲ್ಲಿ

60x60x60 ಸೆಂ.ಮೀ. ಗಾತ್ರದ ಗುಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು, ಕೂಡಿಸಿ ತುಂಬಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೇ ಗಣಿಗಳಿಗೆ ಜೈವಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ನಾಶಕ (ಟ್ರೈಕೋಡರ್ಮ) ಬಳಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆದು. ಜೂನ್-ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಟ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿ ಕೋಲಿನ ಆಸರೆ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗಿಡವನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನೆಲದಿಂದ 10-15 ಸೆಂ.ಮೀ. ವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು.

ನೀರಾವರಿ: ದಾಳಿಂಬೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಒಂದು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗ. ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಕೃನುಸಾರವಾಗಿ, ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 4-5 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಕಪ್ಪು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 7-8 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 11, 12 ಮತ್ತು 22ಲೀ. ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಶೇ. 31 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪೂರೈಕೆ: ದಾಳಿಂಬೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಗಿಡಗಳು ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 20-40ಕೆ.ಜಿ. ಸಾವಯವ / ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ದಾಳಿಂಬೆಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಧಾನ (ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ)

ಗಿಡದ ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷ)	ತಿಪ್ಪೆಗೊಬ್ಬರ (ಕೆ.ಜಿ.)	ಸಾರಜನಕ (ಗ್ರಾಂ)	ರಂಜಕ (ಗ್ರಾಂ)	ಪೊಟ್ಯಾಷ್ (ಗ್ರಾಂ)
ನೆಡುವಾಗ	20	-	-	-
1ನೇ ವರ್ಷ	10	100	50	50
2ನೇ ವರ್ಷ	20	200	100	100
3ನೇ ವರ್ಷ	30	300	150	150
4ನೇ ವರ್ಷ	40	400	200	200
5ನೇ ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ನಂತರ	50	625	250	250

ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಹೂವು ಬಿಡುವ (ಬಹಾರ್) ಸಮಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಷ್ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಷ್ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮೂರು ಸಮ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕಾಲದಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಂಜಕವನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಾದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡ್, ಫೆರಸ್ ಸಲ್ಫೇಟ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಸಲ್ಫೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ದಾಳಿಂಬೆ ಬೆಳೆಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಆಯಾ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಹಣ್ಣಿನ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ತೂಕ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಚಾಟಿನಿ ಮಾಡುವುದು: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಾಳಿಂಬೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಖ್ಯ ರೆಂಬೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೊದೆಯಾಕಾರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ ರೆಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ಉಪರೆಂಬೆಗಳಿರುವಂತೆ ಆಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳೆಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಪೊದೆಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಸಸಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲದಿಂದ ಕೇವಲ 3 ರಿಂದ 4 ಮುಖ್ಯ ರೆಂಬೆಗಳಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ದಾಳಿಂಬೆ ಹಣ್ಣುಗಳು ಸೀಳುವಿಕೆ: ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 1 ಕೆ.ಜಿ. ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡನ್ನು 100ಲೀ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಅಮೋನಿಯಂ ನೈಟ್ರೇಟ್ (ಸಿ.ಎ.ಎನ್.) 2 ಕೆ.ಜಿ. ವನ್ನು 100 ಲೀ. ನೀರನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೋರಾಕ್ಸ್ 1 ಗ್ರಾಂ. ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಲೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

ಅಂತರ ಬೆಳೆ: ಅಲಸಂದೆ, ಸೌತೆ, ಕೋಸು, ಹುರುಳಿ, ಬಟಾಣಿ, ಈರುಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 5-6 ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ:

1. ಸರ್ಕೋಪ್ಸರಾ ಎಲೆ ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ: ಎಲೆ, ಹೂ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಾಂಡ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ರೋಗ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಕಾಂಡ, ಗಿಡ ಒಣಗಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ.

ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಕಾರ್ಬನ್‌ಡೈಜಿಂ (1ಗ್ರಾಂ.) ಅಥವಾ ಮ್ಯಾಂಕೋಜೆಬ್ (2ಗ್ರಾಂ.) ಪ್ರತಿ ಲೀ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. 15 ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆರಡು ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

2. ಚಿಬ್ಬು ರೋಗ: ರೋಗ ಪೀಡಿತ ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಕಾರ್ಬನ್‌ಡೈಜಿಂ (1ಗ್ರಾಂ.) ಅಥವಾ ಮ್ಯಾಂಕೋಜೆಬ್ (2ಗ್ರಾಂ.) ಅಥವಾ ಹೆಕ್ಸಾಕೋನೋಜೋಲ್ 1 ಗ್ರಾಂ. ಪ್ರತಿ ಲೀ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. 15 ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆರಡು ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

3. ಸೊರಗು ರೋಗ: ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟೊಂಗೆ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, 15 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಟೊಂಗೆ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಇಡೀ ಗಿಡವು ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಕಾಂಡ ಕತ್ತರಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಅಥವಾ ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣದ ಮೆಚ್ಚೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ:

1. ತೀವ್ರ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು.
2. ಗಿಡ ತೆಗೆದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶೇ. 40 ಫಾರ್ಮಾಲಿನ್ (200 ಮಿ.ಲೀ. ಪ್ರತಿ 10 ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ) ದ್ರಾವಣದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ, ನಂತರ ಪಾಲಿಥಿನ್ ಹಾಳೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಬೇಕು.
3. ಪ್ರೋಪಿಕ್ಲೋನಜೋಲ್ (2 ಮಿ.ಲೀ.) & ಕಾರ್ಬನ್‌ಡೈಜಿಂ (1.0 ಗ್ರಾಂ.) ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ ಮತ್ತು ರಂಧ್ರ ಕೊರಕದ ಬಾಧೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೋರೋಪೈರಿಫಾಸ್ 4 ಮಿ.ಲೀ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ, 6 ರಿಂದ 8 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು.

4. ದುಂಡಾಣು ಅಂಗಮಾರಿ ರೋಗ

ಸಮಗ್ರ ಹತೋಟಿ ಕ್ರಮಗಳು:

1. ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ / ಎರೆ ಹುಳುವಿನ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ನಾಶಕಗಳಾದ ಸ್ಯೂಡೋಮೊನಾಸ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು.